

PROGRESJONSPLAN FOR FAGOMRÅDENE

Duehuset barnehage

Varden barnehage

Raketten barnehage

Eigerøy barnehage

Robåten barnehage

Hellvik barnehage

Utarbeidet av styrerne 2006/2007

PROGRESJONSPLAN FOR FAGOMRÅDET KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST

Gjennom arbeid med kommunikasjon, språk og tekst skal barnehagen bidra til at barna:

- lytter, observerer og gir respons i gjensidig samhandling med barn og voksne
- videreutvikler sin begrepsforståelse og bruker et variert ordforråd
- bruker sitt språk for å uttrykke følelser, ønsker og erfaringer, til å løse konflikter og å skape positive relasjoner i lek og annet samvær
- får et positivt forhold til tekst og bilde som kilde til estetiske opplevelser og kunnskaper, samtaler og som inspirasjon til fabulering og nyskaping.
- lytter til lyder og rytme i språket og blir fortrolige med symboler som tallsiffer og bokstaver.
- blir kjent med bøker, sanger, bilder, media m.m.

TEMA	0-3	3-6
KOMMUNIKASJON	Lytte, gi respons, samhandling Turtaking Øyekontakt Nonverbal og verbal kommunikasjon Peke- vise	Lytte aktivt til andre Forstå muntlige beskjeder Forklare seg verbalt Metakommunikasjon (lese situasjonen)
SPRÅK	Navngi/sette ord på ting i dagliglivet Begreper - riktige begreper Dialog/samtale Lek med lyder og rytme i språket	Riktige begreper Kategorisere Overbegrep Benevne farger Produsere ord og setninger Forholdsvis ren uttale Bli kjent med tall og bokstaver Utrykke følelser
TEKST	Pekebøker Rim/regler Eventyr og enkle fortellinger Sanger Miljø for lekeskriving	Billedbøker Faktabøker Rim - regler, tøyse med ord Lage fortellinger Fortelle vitser/gåter Sanger Lekeskriving og lekelesing Lage bøker IKT

PROGRESJONSPLAN FOR FAGOMRÅDET KROPP, BEVEGELSE OG HELSE

Gjennom arbeidet med kropp, bevegelse og helse skal barnehagen bidra til at barna:

- får en positiv selvoppfatning gjennom kroppslig mestring
- skaffer seg gode erfaringer med varierte og allsidige bevegelser og utfordringer
- videreutvikler sin kroppsbeherskelse, grovmotorikk og finmotorikk, rytme og motoriske følsomhet
- får gode erfaringer med friluftsliv og uteliv til ulike årstider
- utvikler glede ved å bruke naturen til utforskning og kroppslige utfordringer og får en forståelse av hvordan en bruker og samtidig tar vare på miljøet og naturen.
- utvikler forståelse og respekt for egen og andres kropp og for at alle er forekjellige
- får kunnskap om menneskekroppen og forståelse for betydningen av gode vaner og sunt kosthold

TEMA	0-3	3-6
KROPP	Bli kjent med kroppen (synlige kroppsdelene) Sanseopplevelser "Jeg er meg – du er deg" Positiv selvoppfatning	Utvide kunnskaper om kroppsdelene utvendig og innvendig. Kunnskaper om kjønn og menneskets utvikling "Alle er forskjellige" (positiv selvoppfatning)
BEVEGELSE	Grunnleggende bevegelser Dans og bevegelse etter musikk Sangleker Gå turer/ aktiviteter ute	Beherske grunnbevegelsene Sykle, disse/huske, ballaktiviteter. Regelleker Friluftsliv Utholdenhet Finmotorisk trening, tegne, klippe, skrive
HELSE OG MILJØ	Vektlegge sunt kosthold. Klare mest mulig selv Innarbeide gode hygienerutiner Utforske naturen	Kunnskap om sunn mat og ernæring Regelmessig mat, grønnsaker og frukt Bevisstgjøring – mat som tema Gode matopplevelser (leke restaurant, delta i matlaging) Ta vare på naturen, kildesortere og rydde opp etter seg.

PROGRESJONSPLAN FOR FAGOMRÅDET KUNST, KULTUR OG KREATIVITET

Gjennom arbeid med kunst, kultur og kreativitet skal barnehagen bidra til at barna:

- utvikler sin følsomhet til å lytte, iakttå og uttrykke seg gjennom allsidige møter med og refleksjon over kultur, kunst og estetikk
- styrker sin kulturelle identitet og sine personlige uttrykk
- tar i bruk sin fantasi, kreative tenkning og skaperglede
- utvikler sin evne til å bearbeide og kommunisere sine inntrykk og gi varierte uttrykk gjennom skapende virksomhet
- utvikler elementær kunnskap om virkemidler, teknikk og form for å kunne uttrykke seg estetisk i visuelt språk, musikk, sang, dans og drama
- opplever at kunst, kultur estetikk bidrar til nærhet og forståelse

TEMA	0-3	3-6
KUNST – KULTUR <ul style="list-style-type: none"> - Billedkunst - Kunsthåndverk - Musikk - Dans - Drama - Språk - Film - Litteratur - Arkitektur - Design 	Formidling av fortelling, eventyr, rim, regler, sang og musikk Opplevelser knyttet til ulike kunstuttrykk.	Kulturformidling: Lokal, nasjonal og internasjonal kultur Tradisjoner Bibliotek Museumsbesøk Besøk av/hos kunstnere Bli kjent med ulike genre innenfor musikk, billedkunst, dans osv. Teaterbesøk Kinobesøk Bokens Dag IKT som kreativt verktøy
KREATIVITET	Bearbeide inntrykk med ulike metoder: Samtale Drama Lek Forming Dans Sang - Musikk Tilrettelagt miljø og materiell til utforskning og lek med ulike materialer. Dramatisk lek (symbollek, begynnende rollelek)	Bearbeiding av inntrykk og kommunikasjon/formidling gjennom Tekstskaping Fortelling Sang - Musikk Forming Dans Dramatisering Media og kommunikasjon Gi barna mulighet til å utvikle sin uttrykksform- Dramalek, rollelek, dramatisering

PROGRESJONSPLAN FOR FAGOMRÅDET NATUR, MILJØ OG TEKNIKK

Gjennom arbeid med natur, miljø og teknikk skal barnehagen bidra til at barna:

- opplever naturen og undring over naturens mangfoldighet
- opplever glede ved å ferdes i naturen og får grunnleggende innsikt i natur, miljøvern og samspillet i naturen.
- får erfaringer med og kunnskaper om dyr og vekster og deres gjensidige avhengighet og betydning for matproduksjon
- lærer å iakttå, undre seg, eksperimentere, systematisere, beskrive og samtale om fenomener i den fysiske verdenen
- erfarer hvordan teknikk kan brukes i leken og hverdagslivet

TEMA	0-3	3-6
NATUR - Dyr - Vekster - Samspill mennesker og miljø	Opplere, sanse, erfare og bli kjent med ulike naturomgivelser Bli kjent med dyr Plante, så og høste	Opplere sammenhenger i naturen. Opplere og aktiviteter knyttet til alle årstider og ulikt vær Bli kjent med ulike dyrearter og ulike næringskjeder
MILJØ	Bli kjent med rutiner som barnehagen har for å ta vare på naturen/miljøet	Miljøvern: -sortere søppel -gjenbruk Bli kjent med samspillet menneske - miljø
TEKNIKK	Sanse, utforske, få konkrete erfaringer	Forske og eksperimentere Årsakssammenhenger Systematisere og beskrive Samtale og undring over fenomen i den fysiske verdenen Bli kjent med tekniske hjelpemidler og tekniske leker

PROGRESJONSPLAN FOR FAGOMRÅDET ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI

Gjennom arbeid med etikk, religion og filosofi skal barnehagen bidra til at barna:

- erfarer at grunnleggende spørsmål er vesentlige, ved at det gis anledning og ro til undring og tenkning, samtaler og fortellinger
- tilegner seg samfunnets grunnleggende normer og verdier
- utvikler toleranse og interesse for hverandre og respekt for hverandres bakgrunn, uansett kulturell og religiøs eller livssynsmessig tilhørighet.
- får innsikt i kristne grunnverdier og deres plass i kulturen
- får innsikt i kristne høytider og tradisjoner
- får kjennskap til tradisjoner knyttet til religioner og livssyn som er representert i barnegruppen.
- blir kjent med religion, etikk og filosofi som en del av kultur og samfunn.

TEMA	0-3	3-6
ETIKK	Positiv atferd overfor hverandre <ul style="list-style-type: none"> • Turtaking • Dele med seg (gi seg) Konflikthåndtering <ol style="list-style-type: none"> 1. Viser at det gjenkjenner andres følelser og handler deretter. Tar hensyn til andre i ahndling. 2. Tar hensyn til andre i lek 3. Gjør plass for andre i sin lek (er inkluderende) 	Positiv atferd overfor hverandre <ul style="list-style-type: none"> • Rose, støtte og oppmuntre andre barn • Være imøtekommende Punkt 1,2,3 <ul style="list-style-type: none"> • Lytter til andre/og eller er innfølende • Roser, støtter, oppmuntrer og er positiv og hyggelig mot andre • Utfører handlinger som er til hjelp for andre, og viser ev. glede ved slike handlinger Konflikthåndtering: <ul style="list-style-type: none"> • Kompromisser i konfliktsituasjoner, viser smidighet til å få løst dem. • Aksepterer at egne ønsker ikke alltid blir oppfylt • Jenker seg; gir seg, innordner seg, innrømmer egne feil, tilgir andre. • Takler frustrasjon (f. eks over egne/andre feil eller mangel på mestring)
RELIGION	Delta på opplegg rundt jule - og påskehøytiden. <ul style="list-style-type: none"> • Lage presanger • Sanger • Juleevangeliet 	Markere kristne høytider med vekt på jul og påske: Mer aktivt deltakende: <ul style="list-style-type: none"> • Juleevangeliet • Lucia • Påskebudskapet • Sanger • Presanger for å glede andre • Julegudstjeneste for barnehager. • Påskevandring (Evangeliehuset) Andre religioner tas opp hvis disse er representert i barnehagen
FILOSOFI	Undring over meg selv og det som skjer omkring meg.	Barnesamtaler, barnemøter og barneintervju Undring over naturen, verdensrommet og skapelsen Tankeleker Selvhevdelse, argumentasjon/refleksjon (f. eks tilknyttet opplegg for språktime)

PROGRESJONSPLAN FOR FAGOMRÅDET NÆRMILJØ OG SAMFUNN

Gjennom arbeid med nærmiljø og samfunn skal barnehagen bidra til at barna:

- utvikler tillit til egen deltakelse i og påvirkning av fellesskapet
- erfarer at alle mennesker, uansett alder og forutsetninger, inngår og bidrar i barnehagens fellesskap
- blir kjent med og deltar i samfunnet gjennom opplevelser og erfaringer i nærmiljøet
- opplever at det tas like mye hensyn til gutter og jenter
- blir kjent med noen historiske endringer i lokalmiljø og samfunn
- utvikler forståelse for ulike tradisjoner og levesett
- blir kjent med at samene er Norges urbefolkning og får kjennskap til samiske fortellinger, sagn og andre deler av samisk kultur og hverdagsliv.

TEMA	0-3	3-6
NÆRMILJØ	Fokus på meg selv og familien Lek og samarbeid med andre barn og voksne Få opplevelser knyttet til barnehagens nærmiljø	Fokus på meg selv i ulike situasjoner og tidsepoker og bevissthet om min egen historikk Lek og vennskap Overgang barnehage - skole/SFO Få kjennskap til nærmiljøet: -områder -bedrifter -organisasjoner Lære litt om Eigersund før og nå
SAMFUNN	Delta i fellesskapet og få være med på enkle oppgaver	Delta i fellesskapet, hjelpe til og delta i oppgaver, gjøre valg. Barnemøter og barnesamtaler Få kjennskap til ulike levesett og kulturer. Samisk kultur Likeverd og likestilling

PROGRESJONSPLAN FOR FAGOMRÅDET ANTALL, ROM OG FORM

Gjennom arbeid med antall, rom og form skal barnehagen bidra til at barna

- opplever glede over å utforske og leke med tall og former
- tilegner seg gode og anvendbare matematiske begreper
- erfarer, utforsker og leker med form og mønster
- erfarer ulike typer størrelser, former og mål gjennom å sortere og sammenligne
- erfarer plassering og orientering og på den måten utvikler sine evner til lokalisering

TEMA	0-3 ÅR	3-6 ÅR
Tall, telling	Telle til 5 Erfare tallene i bruk	Lære tallene å kjenne opp til 10 Telle fra 1-20
Antall	Mengde opp til 3	Knytte antall til tall, opp til 10 Telle opp et gitt antall, opp til 10 Knytte antall opp til ulike symboler, for eksempel prikker
Mengde	Erfare begrepene mange, få, ingen, alle	Flere enn, mindre enn, like mange, mer enn pluss/minus hel/halv Par
Former	Erfare ulike former, - firkant, trekant, sirkel og andre former. Matche former	Lære formenes navn Kopiere former Sortere og sammenligne etter form, bl.a. sette ord på forskjeller mellom formene,
Størrelser	stor/ liten, - sortere, sammenligne	Stor – større - størst Liten – mindre - minst rekkefølge
Mål, vekt, volum	Lang -kort Høy - lav Mye - lite Erfare mål, vekt, volum i praksis	Høy - høyere – høyest Kort – kortere - kortest Bli presentert for, og praktisk erfare meter/ centimeter, liter/desiliter, kilo/gram Få kjennskap til måleredskaper som litermål, vekt, metermål
Tid	Klokke, tikk, takk, - bevegelse	Erfare at klokke, tid, tall hører sammen. Lære hele timer på klokka Bli kjent med begrepet time, minutt I går, i morgen Dag, uke, måned år. År knyttet til tall
Mønster	Oppdage mønster følge et mønster, erfare, utforske	Kopiere mønster Lage egne mønster Matche mønster.
Likheter/ulikheter	Enkel sortering, sammenligning	Sortere, sammenligne, beskrive med ord Kategorisere, - hva hører sammen, ting som mangler
Rom	Utforske, erfare ulike rom, former, - ulike størrelser, plasseringer, ulikt materiale, effekter	Plassering og orientering i ulike rom Sette ord på plassering, - oppe, nede, i midten, hjørne Preposisjoner, - over, under, ved siden... Bli presentert for høyre, venstre, øst, vest, nord, sør.

PROGRESJONSPLAN FOR FAGOMRÅDENE

FAGOMRÅDE	3-6 ÅR, TEMA VI HAR FOKUS PÅ
Kommunikasjon, språk, tekst	<p>Metakommunikasjon. Funksjonell bruk av språket; samtale, ord/begrep, setningsoppbygging. Lage fortellinger, bøker, fortelle vitser, gåter, rime.</p> <p>Lekeskriving/lesing. Bli kjent med billedbøker, faktabøker</p> <p>Kategorisere, bruke overbegrep. Benevne farger, bli kjent med tall, bokstaver, digitale verktøy</p>
Kropp, bevegelse og helse	<p>Kunnskaper kroppen, utvendig, innvendig, kjønn, utvikling. "Alle er forskjellige"</p> <p>Beherske grunnbevegelser.</p> <p>Sykle, disse/huske, ballaktiviteter.</p> <p>Regelleker, friluftsliv, utholdenhet,</p> <p>Finmotorisk trening, f.eks. klippe, lime, skrive.</p> <p>Kunnskap, bevisstgjøring om sunn mat, ernæring.</p> <p>Delta i matlaging.</p> <p>Ta vare på naturen, kildesortere, rydde opp etter seg</p>
Kunst, kultur og kreativitet	<p>Erfare lokal, nasjonal, internasjonal kultur, tradisjoner.</p> <p>Besøke bibliotek, museum, teater/kino, "Bokens Dag"</p> <p>Besøk av/hos kunstnere.</p> <p>Bli kjent med ulike genre innenfor kunst, billedkunst, osv.</p> <p>Bruke digitalt verktøy som kreativt verktøy.</p> <p>Kreativitet, - bearbeide inntrykk, kommunisere og formidle seg gjennom tekstskaping, fortelling, sang, musikk, forming, dans, drama.</p> <p>Få muligheter til å utvikle sin spesielle uttrykksform.</p> <p>Delta i dramalek, rollelek</p>
Natur, miljø, teknikk	<p>Få opplevelser/aktiviteter knyttet til årstidene, ulikt vær.</p> <p>Opplive sammenhenger i naturen.</p> <p>Bli kjent med ulike dyrearter, næringskjeder.</p> <p>Miljø, bli kjent med samspillet menneske/miljø</p> <p>Sortere søppel.</p> <p>Teknikk, -forske og eksperimentere, oppleve årsakssammenhenger.</p> <p>Systematisere, beskrive, samtale, felles undring over fenomen i den fysiske verden.</p> <p>Bli kjent med tekniske hjelpemidler, tekniske leker</p>
Etikk, religion og filosofi	<p>Etikk, - positiv atferd: lytte til, rose, støtte, oppmuntre andre barn, være imøtekommende, hjelpe,</p> <p>Konflikthåndtering, -kompromisser, jenker seg, aksepterer at egne ønsker ikke alltid blir oppfylt, takler frustrasjon</p> <p>Religion, -er deltakende på markeringer av jul, påske, -juleevangeliet, Lucia, påskebudskapet, presanger, julegudstjeneste, påskevandring.</p> <p>Bli presentert for andre religioner, dersom de er representert i barnehagen</p> <p>Filosofi, -deltar i barnesamtaler, barnemøter, barneintervju</p> <p>Undring over naturen, verdensrommet, skapelsen, menneskelige relasjoner. Tankeleker. Selvhevdelse, argumentasjon/refleksjon (f.eks. i Språktimen)</p>

Nærmiljø og samfunn	<p>Nærmiljø, -fokus på meg selv, ulike situasjoner, tidsepoker, bevissthet om egen historikk. Lek og vennskap. Overgang barnehage/skole/SFO Få kjennskap til områder, bedrifter, organisasjoner i nærmiljøet. Lære noe om Eigersund før og nå. Samfunn, -delta i fellesskapet, barnemøter, barnesamtaler, hjelpe til, delta i oppgaver, gjøre valg. Få kjennskap til ulike levesett, kulturer, i Norge, ellers i verden. Få kjennskap til samisk kultur. Erfare likeverd, likestilling mellom kjønnene</p>
Antall, rom og form	<p>Lære tallene opp til 10, telle 1-20 Knytte antall til tall, opp til 10. Telle opp et gitt antall, til 10 Knytte antall til ulike symboler. Bli kjent med ulike begreper: flere enn, mindre enn, like mange, mer enn, pluss/minus, hel/halv, par stor-større-størst, liten-mindre-minst, høy-høyere-høyest, kort-kortere-kortest Bli presentert for, praktisk erfare meter/centimeter, liter/desiliter, kilo/gram. Få kjennskap til måleredskaper som litermål, vekt, metermål Lære formenes navn, kopiere, sortere, sammenligne former, Erfare at klokke, tid, tall hører sammen, lære hele timer på klokka, Bli kjent med time, minutt, i går, i morgen, dag, uke, måned, år er knyttet til tall Kopiere, lage , matche mønster. Sortere, sammenligne, kategorisere, beskrive, - hva hører sammen, hva mangler. Plassering, orientering i ulike rom, - oppe, nede, i midten, hjørne. Ulike preposisjoner, - over, under... Bli presentert for høyre, venstre, øst, vest, nord, sør</p>

PROGRESJONSPLAN FOR FAGOMRÅDENE

FAGOMRÅDE	0-3 ÅR, TEMA VI HAR FOKUS PÅ
Kommunikasjon, språk, tekst	Samhandling, turtaking Nonverbal/verbal kommunikasjon Innlæring grunnleggende ord, begrep Lek m/rim, regler, lyder Bli kjent med pekebøker, enkle eventyr, fortellinger, sanger
Kropp, bevegelse og helse	Bli kjent med kroppen (synlige kroppsdel) Sanseopplevelser. Grunnleggende bevegelser. "Jeg er meg - du er deg", positiv selvoppfatning. "Jeg klarer selv" Dans, bevegelse til musikk, sangleker Gå turer/aktiviteter ute, Vektlegge sunt kosthold, gode hygienerutiner
Kunst, kultur og kreativitet	Formidle fortelling, eventyr, rim, regler, sang, musikk Opplevelser knyttet til ulike kunstuttrykk Bearbeide inntrykk med ulike metoder, f.eks. drama, dans, Tilrettelagt miljø, materiell til utforskning, lek med ulike materialer. Dramatisk lek, (symbollek, begynnende rollelek)
Natur, miljø, teknikk	Opplive, sanse, erfare, bli kjent med ulike naturomgivelser Bli kjent med dyr Plante, så, høste Bli kjent med barnehagens rutiner for å ta vare på natur/miljø Sanse, utforske, få konkrete erfaringer i forhold til tekniske ting i miljøet
Etikk, religion og filosofi	Positiv atferd overfor andre, -turtaking/dele med seg Konflikthåndtering, - gjenkjenne andres følelser, og handle deretter, ta hensyn til andre, inkludere andre i lek Religion, -delta på opplegg rundt jule- og påskehøytiden, lage presanger, lære sanger, høre om juleevangeliet. Filosofi, -undre seg over seg selv og det som skjer omkring.
Nærmiljø og samfunn	Nærmiljø, -fokus på meg selv, familien. Lek og samarbeid med andre barn og voksne Få opplevelser knyttet til barnehagens nærmiljø. Samfunn, -delta i fellesskapet, være med på enkle oppgaver.
Antall, rom og form	Telle til 5, mengde opp til 3, erfare mange, få, ingen, alle Erfare ulike former, -firkant, trekant, sirkel, andre former Matche former. Sortere, sammenligne størrelser, -stor/liten. Erfare mål, vekt, volum i praksis, Erfare begrepene lang/kort, høy/lav, mye/lite Tid, -klokke, bevegelse, lyd tikk-takk Oppdage, følge, utforske mønster. Enkle sortering, sammenligning. Utforske, erfare ulike typer rom, former, plasseringer, ulikt materiale, effekter